

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 21/13

Luksemburg, 28 lutego 2013 r.

Wyrok w sprawie C-1/12
Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas

**Prawo Unii stoi na przeszkodzie temu, by samorząd zawodowy wprowadzał,
w odniesieniu do swoich członków, system obowiązkowego szkolenia eliminujący
częściowo konkurencję i ustanawiający warunki dyskryminujące na niekorzyść
konkurentów**

Okoliczność, że samorząd zawodowy jest prawnie zobowiązany do wprowadzenia systemu obowiązkowego szkolenia, nie wyłącza unormowań przyjętych przez ten samorząd z zakresu stosowania prawa Unii

Samorząd dyplomowanych księgowych (Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, OTOC) jest portugalskim samorządem zawodowym o charakterze stowarzyszenia, w którym członkostwo dyplomowanych księgowych jest obowiązkowe. OTOC jest odpowiedzialny za reprezentowanie ich interesów zawodowych i nadzór nad wszelkimi kwestiami związanymi z wykonywaniem ich obowiązków.

Na mocy rozporządzenia przyjętego przez OTOC, dyplomowani księgowi w Portugalii powinni uzyskać w ciągu dwóch ostatnich lat przeciętną roczną wynoszącą 35 punktów za szkolenia prowadzone lub zatwierdzone przez OTOC. Rozporządzenie w sprawie uzyskiwania punktów szkoleniowych, przyjęte także przez OTOC, przewiduje w tym celu dwa rodzaje szkoleń. Po pierwsze, szkolenia instytucjonalne (o maksymalnej długości szesnastu godzin) mające na celu uwrażliwianie osób wykonujących zawód na inicjatywy i zmiany legislacyjne oraz na kwestie natury etycznej i deontologicznej. Te szkolenia może prowadzić tylko OTOC. Każdy dyplomowany księgowy musi uzyskać dwanaście punktów szkoleniowych rocznie za szkolenia instytucjonalne. Po drugie, szkolenia zawodowe (o minimalnej długości przekraczającej szesnaście godzin) obejmujące sesje nauki i pogłębiania tematyki ściśle związanej z zawodem. Te szkolenia może prowadzić OTOC, ale mogą je także prowadzić organizacje zarejestrowane w OTOC. Decyzję o zarejestrowaniu organizacji szkoleniowej oraz decyzję o zatwierdzeniu działań szkoleniowych proponowanych przez te organizacje podejmuje OTOC w następstwie uiszczenia opłaty.

Decyzją z dnia 7 maja 2010 r. urząd ds. konkurencji w Portugalii uznał, że rozporządzenie w sprawie uzyskiwania punktów szkoleniowych spowodowało zakłócenie konkurencji na rynku obowiązkowych szkoleń dyplomowanych księgowych na całym terytorium krajowym, naruszając prawo Unii. Z tego względu na OTOC została nałożona kara. Uznano bowiem, że rynek ten został sztucznie podzielony z zastrzeżeniem jednej trzeciej tego rynku dla samego OTOC (12 punktów szkoleniowych ze wszystkich 35) i z nałożeniem na pozostałą część tego rynku warunków dyskryminujących, na niekorzyść konkurentów tego samorządu.

OTOC wniósł o uchylenie tej decyzji przed sądem portugalskim. W tych okolicznościach Tribunal da Relação de Lisboa (sąd odwoławczy w Lizbonie), rozpoznający apelację, skierował do Trybunału Sprawiedliwości pytania w przedmiocie stosowania unijnego prawa konkurencji do samorządów zawodowych.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał Sprawiedliwości stwierdził w pierwszej kolejności, że rozporządzenie przyjęte przez samorząd zawodowy, taki jak OTOC, należy uznać za decyzję

podjętą przez związek przedsiębiorstw w rozumieniu prawa Unii w dziedzinie konkurencji¹. Ponadto **okoliczność, że samorząd zawodowy, taki jak OTOC, jest prawnie zobowiązany do wprowadzenia systemu obowiązkowego szkolenia przeznaczonego dla swoich członków, nie może wykluczać z zakresu stosowania europejskiego prawa konkurencji unormowań przyjętych przez ten samorząd zawodowy**, o ile unormowania te można przypisać wyłącznie jemu. Poza tym okoliczność, że unormowania te nie mają bezpośredniego wpływu na działalność gospodarczą członków samorządu zawodowego, nie wpływa na stosowanie unijnego prawa konkurencji, jako że zarzucane temu samorządowi zawodowemu naruszenie dotyczy rynku, na którym samorząd ten sam prowadzi działalność gospodarczą.

Następnie Trybunał stwierdził, że **rozporządzenie przyjęte przez samorząd zawodowy, które wprowadza system obowiązkowego szkolenia dyplomowanych księgowych w celu zagwarantowania wysokiej jakości ich usług, stanowi ograniczenie konkurencji zakazane przez prawo Unii w zakresie, w jakim – czego sprawdzenie należy do sądu krajowego – eliminuje konkurencję na znacznej części rynku właściwego na korzyść tego samorządu zawodowego i nakłada na pozostałą część tego rynku warunki dyskryminujące na niekorzyść konkurentów wspomnianego samorządu zawodowego**.

I tak, w celu dokonania analizy skutków rozporządzenia wywieranych na konkurencję, sąd portugalski będzie musiał przede wszystkim rozważyć strukturę rynku, aby zdecydować, czy uzasadnione jest rozróżnienie przeprowadzone pomiędzy dwoma rodzajami szkoleń w zależności od ich przedmiotu, czasu trwania i podmiotów upoważnionych do ich prowadzenia. Jeśli chodzi o ich przedmiot, określone okoliczności mogą świadczyć, że te dwa rodzaje szkoleń można by uważać, przynajmniej częściowo, za zamienne (na przykład nie jest wykluczone, że inicjatywy i zmiany legislacyjne mogą być przedmiotem nie tylko szkolenia instytucjonalnego, ale także szkolenia zawodowego). Odnośnie do podmiotów upoważnionych do prowadzenia tych dwóch rodzajów szkoleń, Trybunał zauważył, że rozpatrywane rozporządzenie zastrzega dla OTOC niebagatelną część rynku obowiązkowych szkoleń dyplomowanych księgowych. W odniesieniu do ich czasu trwania, sąd będzie musiał sprawdzić, czy inne podmioty zajmujące się szkoleniami, które zamierzają proponować programy szkoleniowe o krótkim czasie trwania, nie napotykają w tym przeszkód, co oddziaływałoby na normalną grę pomiędzy podażą i popytem. Będzie musiał także przeanalizować, czy okoliczność, że dyplomowani księgowi muszą uzyskać koniecznie co najmniej 12 punktów za szkolenia instytucjonalne rocznie – podczas gdy nie jest przewidziany żaden analogiczny wymóg w stosunku do szkoleń zawodowych – może powodować przewagę konkurencyjną w odniesieniu do działań szkoleniowych prowadzonych przez OTOC.

Sąd portugalski będzie następnie musiał zbadać warunki dostępu do rynku podmiotów innych niż OTOC w celu ustalenia, czy zapewniono równość szans różnego rodzaju podmiotów gospodarczych. W tym względzie Trybunał zauważył, że szkolenia zawodowe prowadzone przez OTOC nie podlegają żadnej procedurze zatwierdzania, w przeciwieństwie do podmiotów zajmujących się szkoleniami, w odniesieniu do których zresztą warunki, jakie należy spełnić, są sformułowane w rozporządzeniu w sposób mało precyzyjny. I tak, OTOC nadał sobie uprawnienie do rozpatrywania w sposób jednostronny wniosków o rejestrację lub o zatwierdzenie, przy czym to uprawnienie nie jest poddane żadnym ograniczeniom, wymogom lub kontroli, co mogłoby prowadzić do sytuacji, w której OTOC będzie zakłócać konkurencję poprzez faworyzowanie własnych działań szkoleniowych. Podobnie Trybunał podkreślił, że przewidziana przez OTOC procedura zatwierdzania działań szkoleniowych może ograniczać ofertę proponowaną przez inne podmioty zajmujące się szkoleniami, jako że wymaga złożenia wniosku o zatwierdzenie co najmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem szkolenia, co faktycznie pozbawia te podmioty możliwości bezzwłocznego oferowania działań szkoleniowych na aktualne tematy.

Wreszcie Trybunał zauważył, że takie ograniczenia, po pierwsze, wydają się wykraczać poza to, co jest konieczne do zapewnienia wysokiej jakości usług oferowanych przez dyplomowanych księgowych, a po drugie, nie są objęte wyjątkami przewidzianymi w traktacie.

¹ Artykuł 101 ust. 1 zakazuje wszelkich porozumień między przedsiębiorstwami, wszelkich decyzji związków przedsiębiorstw i wszelkich praktyk uzgodnionych, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz rynku wewnętrznego.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106